

HART

"HART"
The Sport
Newspaper

СПОРТОВИЙ ЧАСОПИС

Ч. 7.

Бад-Верісгофен

31. жовтня 1946

Власними силами

Фізичне виховання на чужині не все може йти тим самим шляхом, що в рідному краю. Обставини нашого життя та середовище зовсім не те, що було на рідних землях. Там старались ми заінтересувати і втягнути маси сільської та міської молоді на спортові майдани, до рухівень на вправи, до домівок на виховні гутірки та сходи, на різного роду реферати, відчити, на масові пописи та здвиги, на спортові змагання, на мандрівки і табори, на різні руханкові курси і т. п.

Успіхи тіловиховної роботи та фізичної справності виявлялися здебільша між своїми більш чи менш завансованими дружинами поодиноких товариств та спортових клубів. Доступу на, наш виступ до змагань чи руханкових пописів на ширшій міжнародній арені ми не мали.

Наші провідні спортові чинники теж не мали змоги виїжджати за кордон і набирати досвіду та практики в організуванні фізичної культури та себе фахово удосконалювати. Тут і там, під час принагідного побуту на студіях за кордоном, охочі одиниці старались використати, поза своїми фаховими студіями знання та досвід і методи фізичної вихови серед чужинців. По повероті до краю ділилися своїми поміченнями зі своїми.

Обмежений доступ на студії в університетах теж сильно впливав на нормальний розвій руханки і спорту серед нашого громадянства. Крім того адміністраційна влада створювала безліч різного роду перепон, щоб як найбільше придавити розрост тіловиховання серед українського народу на західних землях нашої великої батьківщини. Нічого дивного, що наші спортові організації мусіли працювати власними силами, без помочі державних і адміністраційних чинників. Засоби на організацію праці, вишкіл учителів, інструкторів, улаштування спортових споруд у всіх клітинах здобувалося з тяжким трудом. Фонди у товариствах зростали зі скромних датків, членських вкладок та різного роду імпрез.

Опинившись поза межами батьківщини, повинні ми всі свої зусилля і енергію збірно спрямувати на поповнення рядів кваліфікованих сил, почавши від інструкторів, суддів, тренерів, а скінчивши на учителях з повною університетською освітою. Це на мою думку повинно лягти в основу праці не тільки РФК, Областей, поодиноких руханко-

во-спортових товариств, клубів і шкільних спортових гуртків, але також в обов'язки поодиноких членів товариств, спортовців і їх симпатиків. До цього сьогодні покищо найбільш пригожлі умовини, коли йде про розв'язання цієї проблеми в повній її ширині. На всіх нас заінтересованих спортом лежить обов'язок дати укр. тіловихованню нові кадри вишколених працівників. На реалізування цієї переважної справи потрібно в першу чергу великих фондів і ці фонди треба таки між нами самими і нашим суспільством здобути.

Являється konieczність створити окремий фонд на ту ціль, де кожний член симпатиків і загалом громадяни склали мінімальні, але постійні місячні датки через виділи своїх товариств. Фундували б вони окремі стипендії для тих, що хотіли б відновити фізичну культуру на німецьких й інших університетах, чи там поробити старання для створення факультету фізичної культури при українському вільному університеті. Створити ряд фахових сталих, довгоречинцевих курсів та шкіл при більших таборових осередках з різних галузей тіловиховання. Поза постійними місячними датками, може кожне товариство перевести

збірку добровільних датків між громадянством. Кожне товариство може признати дохід з одної своєї імпрези. На постійний дохід можна розчислювати з кольпортажі спортового часопису „Гарт“, календарця і інших видань, коли б виділи руханково-спортових товариств та клубів хотіли тим зайнятися. В більших таборах можна розпродати около 600 чисел спортового часопису.

В цей простий спосіб легко можна уфундувати одну чи дві ступенді для своїх кандидатів на студії. Чому не розглянути відповідно праці і обов'язків між наші товариства та всіх членів і громадянство. Треба тут тільки доброї волі і охоти та самовідданості для справи.

Думаю, що знайшлися би між нашими симпатиками і меценатами, які уфундували б повні ступенді з власних фондів. Прикро, але треба ствердити, що до цієї проблеми ставимся байдуже, до неї поважно не відходимо і її значення для майбутнього нашого тіловиховання собі ясно не з'ясуємо.

На останньому з'їзді тіловиховників у краю з нагоди 70-ліття проф. Івана Боберського винесено постанову створення окремого фонду його імені на потреби розвою фізичної культури. Думаю, що цю думку варто було б нам піддержати даліше тут, на чужині.

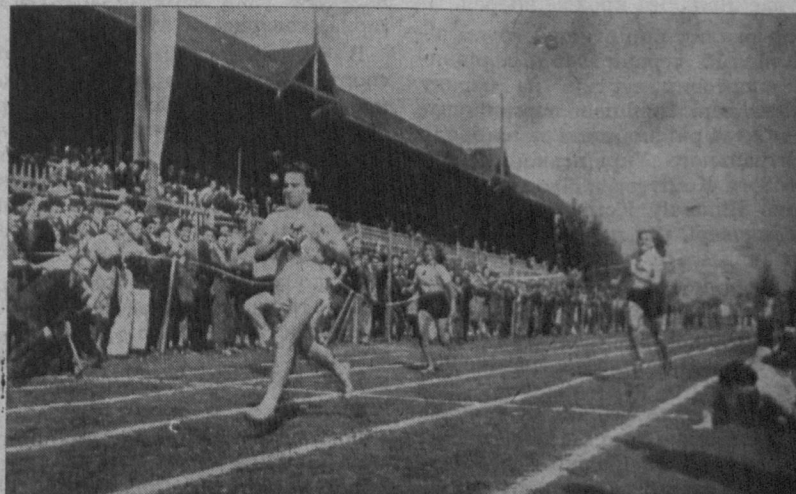
А. Антонович.

Гімназії змагаються

Дня 20. 10. 46 в Авґсбурґу, в таборі Сомме Касерне відбулися змагання у відбиванні (жінок і чоловіків), кошівці і копаному м'ячі між гімназіями СТ „Скала“ з Бад-Верісгофену і тамошнім СТ „Юнак“, які закінчилися вповні заслуженою виграною господарів. Вислід змагань: відбиванка жінок 0:2 (12:15, 6:15), відбиванка чоловіків 0:2 (9:15, 9:15) кошівка 13:47 (5:27), копаный м'яч

1:2 (0:2) — усе для господарів. Гри назагал вирівняні, завзяті і цікаві.

Зустріч змагунів відбулася в товариській атмосфері, в присутності пів тисячки глядачів. До цих змагань „Скала“ виступила в дуже молодому і на правду учнівському складі, натомість у господарів виступили старші і спортово завансовані змагуні, що й спричинило програму гостей.

Стометрівка. Перемога без конкуренції

В останній хвилині

КОП. М'ЯЧ. КЛЯСА ПЕРШУНІВ
АВґСБУРґ, 13. 10. 1946 «Чорногора» — УССК 0:0
БАМБЕРґ, 13. 10. 1946 «Дніпро», Бамберг — «Дніпро» Н. Ульм 1:2 (0:1).
ФОРХГАЙМ, 13. 10. 1946 «Буйтур», Форхгайм — «Сіс», Регенсбург 2:2 (0:1).
НОЙМАРКТ, 13. 10. 1946 «Бурейн», Ноймаркт — «Дніпро», Байройт 2:2 (1:1).
МІТТЕНВАЛЬД, 13. 10. 1946 «Лев» I — «Лев» II 3:2 (0:2).
Н. УЛЬМ, 20. 10. 1946 «Дніпро», Н. Ульм — «Лев», Міттенвальд 0:2.
БАМБЕРґ, 20. 10. 1946 «Дніпро», Бамберг — «Чорногора», Авґсбург 2:2 (1:1).
БАЙРОЙТ, 20. 10. 1946 «Дніпро» — УССК Мюнхен 5:2 (3:1)

Ціна примірника 1 РМ.

Вже появился СПОРТОВИЙ КАЛЕНДАРЕЦЬ „ГАРТ“

Двокольорова мистецька вінета
Двокольорове календарюм
Річний календар
Табеля рекордів
Світовий годинник та інше

Ціна 2,50 РМ.

На громадський старт!

Українська еміграція в Німеччині сконцентрована переважно по таборах. Люди різних станів, поглядів, темпераментів і навичок живуть збиті в тисний гурт, ділять з собою не тільки спільну залу їжі чи розваги, але й мешкальну кімнату, бачать себе не тільки щодня, але щогодини, чи щохвилини. Таке життя має, крім своїх додатних сторінок і відмін. Маловажні речі виростають на великі, а поважні справи відходять дуже часто на дальший плян. Додувши до того непевність завтрашнього дня, різні слухи, чутки та вістки — не можемо дивуватися, що люди стали далеко більш нервові, а тим самим тяжкі у спілкуванні.

Ненормальність особистого, приватного життя мусіла вплинути і на життя збірне. Ми є свідками, пераз дуже прикрих громадських проявів, свідками перецігу маловажних справ, а недоціну на правду важних. Усі признаємо, що такий стан не є добрий, хоч нерідко самі переборщуємо чи не досолоємо в такій чи іншій справі. Не оглянувшись попадаємо в крайності, забуваючи про середину, яка завжди існує, а дуже часто являється єдиним виходом.

Спорт є одною з ділянок збірного життя, і в ньому теж відбуваються прикмети й хвиби нашої еміграційної буденщини.

Але треба з признанням ствердити, що наш еміграційний спорт виходить і — маймо надію — надалі виходитиме переможно з хвилевих немог. Те, що він зробив досі та що задумав зробити в найближчому майбутньому є наявним доказом його відпорності на еміграційній хвороби.

Звідки воно походить і чому воно так?!

Кожна збірнота складається з одиниць, і які одиниці — така збірнота. Український спорт творить українські спортовці, тіловиховники та прихильники тієї важної ділянки загально національного виховання. Видно, вони, оті всі одиниці є і духово здорові, коли творять здорову організацію.

Тому до вас, українські спортовці звертаюся сьогодні зі словом, яке ніби не має нічого зі спортом спільного, а на ділі так багато спільного з ним має.

Живете по різних таборах, у різних обставинах. Бачите, слухаєте і берете участь у збірому житті кімнат, таборів, а врешті і цілого нашого громадянства. Будьте передовсім самі зразковими співмешканцями, таборянами, а за тим і громадянами. Нехай ваша приналежність до спортового товариства чи пластового гуртка буде рівночасно виказкою вашої товариської і громадської виробленості. Впливайте на добрий настрій у кімнаті, на агітліне і корисне життя в таборі, старайтеся все і всюди за добру рекламу нашого імені назверх.

Є фактом, що пераз одна людина розганяє навіть дуже грізні хмари, впливає на зміну непередуманих плянів чи непередискутованих постанов. Тим більше може доброго зробити одиниця, яка знає, що вона є одною з тисячів, які те саме роблять.

Олд бой

Що ж даліше?

Літній сезон скінчився. За нами найважливіші спортивні імпрези: відбиванкові, кошівкові, плавацькі і легкоатлетичні, змагання за першенство зони. Лише в ділянці копаного м'яча продовжується ще боротьба за перемогу.

Всі ці імпрези є дзеркалом нашої діяльності і досягнень на спортовому полі на еміграції. Як з одного боку свідчать вони про досить велику і досить всесторонню активність, так з другого боку виявляють деякі слабкі місця і недостачі.

Можна радіти, що наша молодь, по стільки роках важких воєнних переживань, серед теперішніх непригожих умовин, браку повновартісної відживи, серед нервозності сьогодишнього життя, все таки знаходить час і охоту плекати фізичну культуру. Коли глянути на осяги змагунів, то знаючи умовини, в яких приходиться вести тренінги, вони можуть назгвалдовольяти.

Але на тому кінчаться всі ясні сторінки нашої фізичної культури. Найбільшим лихом є те, що досі не вдалося притягнути до спорту всієї молоді. Ціла спортова діяльність, всі осяги на гриці — це покищо діло одиниць та до того, на жаль, давніх ветеранів спорту. Молодого наробку обмаль. Ніхто не застановляється, що буде тоді, коли за рік, за два, ці давні змагуни відпадуть. Хто їх тоді заступить?

Український народний інтерес вимагає, щоби вся молодь брала участь у фізичних вправах, а тим самим ставала сильною і здоровою. На еміграції маємо змогу докласти більше приглянувшись представникам інших народів та витягнути з цього відповідну науку для себе. Час до часу можна стрінути в часописах замітки про знатних чужинців, що в старшому віці (70—80 літ) проявляють живу діяльність, кермуючи цєю чи тою ділянкою життя своєї нації. Згадати б лише б. прем'єра Великої Британії Черч'їля чи б. президента Америки Гувера, які не зважаючи на свій пізній вік їздять в інтересах своїх націй. В спортових хроніках всіх часописів світу часто згадується шведського короля, що маючи понад 80 літ, вправляє свій улюблений спорт ситківку (теніс). Коли б переглянути життєписи тих людей, то можна б доглянути, що вони багато часу присвячували фізичній культурі. Завдяки цьому вони зберегли до пізнього віку кріпке здоров'я та бистрість думки.

А в нас? Славні лікарі, прекрасні знавці права, вчені та мистці з європейським іменем, першорядні ремісники, вмирають у 45. чи 50. році. Життєві злидні в молодечому віці, брак руху на свіжому повітрі, недоцінювання ваги фізкультури підорвали їх сили.

Другою з черги відемною рисою нашої фізичної культури є те, що покладено натиск на копанний м'яч, занедбуючи всі інші ділянки. Життя в таборі, хоч яке воно не вигідне, все ж таки дає можливість зорганізувати правильну руханку на свіжому повітрі. Чи багато таборів зробило це? Руханка в масі має ще ті додатні сторінки, що витворює настрої спільної сили та протидіє проявам пригноблення і безнадійності.

День Фізичної Культури, що недавно відбувся в таборах під гаслом „Привіт Рідній Землі“, не зважаючи на свій зворушливий характер, не притягнув на спортове грище маси до вправ — а цеж була головна мета дня. І цілком інакше був би виглядав День Фізичної Культури, коли б замість відбиванки й копаного м'яча, які можна улашувати при кожній нагоді, всі копуни, відбиванкарі, легкоатлети та всі інші активні й неактивні спортовці злучились були у спільних руханкових вправах, до спільного оклику: „Привіт Рідній Землі!“

Дня 3. жовтня 1946 відбувся у Мюнхені легкоатлетичний двобій німецької репрезентації Мюнхену із репрезентацією лотшів. В програму входило 12 чоловічих і 6 жіночих конкуренцій, в яких стартувало по двох змагунів із кожної репрезентації. Поодинокі місця були опіновані по схемі 5 : 3 : 2 : 1 в поодиноких дисциплінах і 3 : 1 у штафетах. Вислід змагань 93 : 84 в користь Мюнхену.

Змагання тривали всього півтора години і були зразково зорганізовані. Організатори поділяли за друкування програму змагань, де були подані прізвища змагунів у кожних конкуренціях, їхні дотеперішні осяги, мінутова програма і черга змагань та місце на вписання вислїду змагань. Якщо йде про спортивні вислїди, то вони куди кращі від осягнених на наших краєвих змаганнях, головню у скоці в височїнь і всіх метях та жіночих конкуренціях.

По англійським боці

В англійській зоні розвивається український спорт дуже гарно і поступає швидким кроком вперед.

На заклик ініціативної групи зібралися 13. червня 1946 р. керівники спортових гуртків на нараду в Ганновері. Вирішено зорганізувати міжтабірні змагання за нагороду Центрального Українського Допомогового Комітету в Лондоні. Вибрано Виконну Комісію з осідком у Ганновері, що мала перевести ті змагання.

Закипіла праця, хоч було немало перешкод (транспорт, недостача суддів і т. п.). Все ж таки змагання відбувалися згідно з намченою програмою.

Зацікавлення публіки було велике. Так і видно було, що люди цікавляться спортом і радіють його розвитком. Спершу поведінка і публіки і змагунів не була зразкова. Тра-

б ділянки фізичної культури, що через брак приладдя чи вярду є важко доступні нам. Але чим можна пояснити явище, що так мало людей у нас плаває. А це ж найздоровіший і найбільш приємний спорт. Всюди повно рік, ставів, водних басейнів, а ми, що чванимось походженням від славних із морських походів предків, не користаємо із можливостей, щоб навчитися плавати. На кожному кроці бачимо, скільки німців без різниці віку й статі плаває, але із того не витягаємо відповідних консеквенцій. І тому до краєвих плавацьких першенств стає лише 17 змагунів.

Вже осїнь. На склонї літнього сезону відбудеться ще кілька менших спортових імпрез, як турнір відбиванки, легкоатлетичний багатозмаг, змагання наколесників. Опісля прийде час на лісові біги.

Але не трактуймо лісового бігу по мачушиному. До бігу ставаймо гуртом всі. Влаштуймо його не раз і не в формі змагань, але кількакратно в формі тренінгу. Менше заавансованим, жінкам і молоді даймо легші умовини, повільніше темпо, меншу віддаль. Даймо змогу взяти участь у бігу кожному.

Що ж даліше? Цих кілька стрічок про світла й тіні нашої фізичної культури виявили лише кілька характеристичних фрагментів нашого спортового життя. Запізнавши їх, спортовий загал сам зможе дати ясну відповідь на питання: „Що ж даліше?“

Мім.

Лотшисько-німецькі легкоатл. змагання

Глядачі, що в великій кількості зібрались на площі, мали змогу подивляти званого лотшиського легкоатлета Стендзенікса, що в меті ратищем вже кількакратно перейшов границю 70 метрів.

Поодинокі вислїди: Чоловіки: 100 м.: Прїднікс (Л) 11,1; 400 м.: Кайндль (М) 52,3; 800 м.: Тетеріс (Л) 1:58,5; 1500 м.: Еберляйн (М) 4:09,4; 4 × 100 м.: Мюнхен 43,8; шведські гіпці 400 — 300 — 200 — 100 м.: Мюнхен 2:05,0; скок у височїнь: Коппенвальнер (М) 1,85 м.; скок у довжїнь: Гакеліс (Л) 6,45 м.; куля: Найлянде (Л) 13,65 м.; диск: Раттерс (Л) 40,80 м.; ратище: Стендзенікс (Л) 67,76 м.; молот: Колїтате (М) 43,80 м.

Жінки: 100 м.: Ранке (М) 13,1; 4 × 100 м.: Мюнхен 50,8; скок у довжїнь: Тїма (Л) 5,35 м.; скок у височїнь Екельт (М) 1,52 м.; куля: Екельт (М) 11,19 м.; диск: Руп (М) 33,98 м.

«Хортиця», Білефельд — «Сокіл», Кіль 1 : 2 (0 : 0), «Дніпро», Ганновер — «Сокіл», Кіль 5 : 0 (2 : 0).

Найбільше даних на першу на має «Дніпро», Ганновер.

Також і в відбиванці відбулися обласні й краєві змагання чоловіків і жінок. У фіналі вийшов на перше місце «Довбуш», Бравншвайг (чоловіки і жінки).

Краєві легкоатлетичні змагання відбулися в Мюнстері. Була це перша спроба, тому й осяги не дуже великі. В кожному разі наші змагуни можуть міряться з друзями з американської зони.

Тепер відбуваються фіналові змагання за першенство англійської зони.

Напротязі трьох місяців вдалося вишколити деяку скількість суддів, так, що в осінньому сезоні будуть суддувати тільки українці.

Дружини коп. м'яча поділено на три Области.

I. Область: «Сїч», Мюнстер, «Сїч», Гайденав, «Сокіл», Кіль, «Чайка», Фалькенберг, «Змаг», Дельменгорст.

II. Область: «Пробїй», Гетінген, «Підгрі'я», Гослар, «Дніпро», Нортгайм, «Калина», Геллендорф, УСТ, Годенав.

III. Область: «Дніпро», Ганновер, «Хортиця», Білефельд, «Запорожець», Бургдорф, «Довбуш», Бравншвайг.

Осінній сезон починається 20. жовтня ц. р.

Першун у відбиванці «Довбуш» мав відіхати в амер. зону на змагання у кошівці і відбиванці з Регенсбургом і Міттенвальдом, але не одержав досі перепустки.

Бажаємо всім спортовцям та організаторам як найкращих успіхів у праці.

А. К.

3 РФК

1. ВДК РФК на своєму засіданні, дня 19. 9. 1946 рішила:

а) відкинути протест Дніпра — Байройт відносно змагань відбутих 8. 9. 1946 з Дніпром — Бамберг.

б) склад дружин у звіті належить вписувати чітко та побіч прізвищ подавати обов'язково імена змагунів.

в) зажадати вдруге від УСТ „Сїч“, Регенсбург, касового розчислення прав змагань 9. 8. 1946 „Сїч“ — „Буревїй“ в Регенсбургу, до дня 10. 10. 1946 під загрозою дисквалїфікації.

г) що змагання за першенство, в першїй половинї жовтня не повинні розпочинатися пізніше як год. 16,30, в другїй половинї жовтня в год. 16 тїй.

1. ВДК РФК на своєму засіданні, дня 30. 9. 1946 рішила:

а) голову УСТ „Буревїй“, Ноймаркт, п. Клока Осїла за неспортову поведінку підчас змагань і словну обїду суддї по змаганнях УССК, Мюнхен — „Буревїй“, Ноймаркт 15. 9. 1946, позбавити прав виконувати якїнебудь функції в управах спорт. товариств на протязі 4 місяців, від 1. 10. 1946 до 1. 2. 1947.

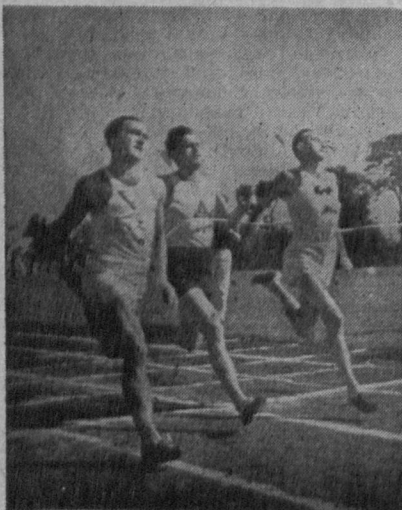
б) покарати Провід УСТ „Буревїй“, Ноймаркт, доганою та гривною 100 РМ, платних до 10. 10. 1946 за те, що не дав достаточної охорони для суддї на змаганнях „Буревїй“, Ноймаркт — УССК, Мюнхен у Ноймаркті в дні 15. 9. 1946.

2. Зажадати від УСТ „Буревїй“, Ноймаркт, на повернення коштів подорожі і судейської такси для суддї за змагання в днях 21. 7. 1946 „Сїч“, Регенсбург — „Буревїй“, Ноймаркт, та 15. 9. 1946 „Буревїй“, Ноймаркт — УССК, Мюнхен, разом 82,80 РМ. Гроші належить вплатити до каси РФК до дня 10. 10. 1946, під загрозою дисквалїфікації.

3. Не розглядати протесту УСТ „Буревїй“, відносно змагань „Буревїй“, Ноймаркт — УССК Мюнхен, дня 15. 9. 1946 їзза браку протестаїйної канції.

Протест УСТ „Дніпро“, Новий Ульм, щодо змагань „Буревїй“, Ноймаркт — „Дніпро“, Новий Ульм, дня 22. 9. 1946 буде розглянений.

6. Прихїлїтїсь до прохання УСТ „Дніпро“, Бамберг, та зменшити кару змагу-

Гострий фініш

нові „Дніпра“ М. Чубкові до 6-тижневої дискваліфікації від дня 29. 8. 1946 до 10. 10. 1946.

ВДК РФК на своєму засіданні 17. 10. 1946. рішила:

а) покарати провід УСТ „Чорногора“, Авгсбург гривною 100 РМ. платних до 27. 10. 1946. за вставлення дискваліфікованого змагання „Чорногора“ — „Ожел Бяли“ в Авгсбургу дня 17. 10. 46, а ланкового доганою з загрозою дискваліфікації.

б) відкинути прохання змагуна Басейчука („Чорногора“, Авгсбург) про зменшення, чи там дарування решти кари.

в) покарати змагуна Дейчаківського М. УССК Мюнхен за неспортову поведінку супроти судді на змаганнях „Чорногора“, Авгсбург — УССК Мюнхен в Авгсбургу дня 13. 10. 1946. напименням.

г) завісити з днем 21 п. м. змагуна Звонка М. (УССК Мюнхен) в правах капітана дружини і змагуна.

д) завізвати змагуна Звонка М. УССК Мюнхен прибути на засідання ВДК в Авгсбургу дня 24. 10. 1946 в годині 18, в доміці РФК Сомме Касерне Бл. 1. кімната 104.

е) прохання УСТ „Буревій“ Ноймаркт на скреслення кари 100 РМ. поновно розслідити.

3 наших грицц

Копаний м'яч

Осінні змагання копаного м'яча за першенство амер. зони заповідаються інтересно.

Вже перший день змагань (6. 10.) приніс несподіванки. В цьому дні змагалися наші першуні з Мюнхену, Міттенвальду, Авгсбургу, Н. Ульму, Бамбергу та Байройту.

„ДНІПРО“, Н. Ульм — „ДНІПРО“, Байройт 4:1 (2:1)

З огляду на те, що це перші змагання в класі першунів, „Дніпро“, Н. Ульм старіється від першої хвилини гри показати, що вхід його до класу першунів не був випадком, а є вповні заслужений. Всі змагання своїм завзяттям і доцільною тактикою виборювали перемогу. Гра держала глядачів у постійному напнятті і стояла на високому рівні. Обі дружини грали гостро й амбітно. Суддював дуже добре мгр. Гнатик з Міттенвальду.

„ЛЕВ“ — „ЧОРНОГОРА“ 3:1 (2:0)

Цілі змагання відбувалися підчас зливи, а грище перемінлося в басейн з водою, на якому гра вийшла радше на змагання водного м'яча. Спочатку гра рівноярдна. В 20. хв. „Лев“ здобуває перші ворота і від той хвилини переймає ініціативу. Спорадичні випадки „Чорногора“ кінчаються на карнім полі „Льва“, що було як озеро з вистаючими острівцями. Мимо тої природної оборонної запері стріл Клименка в 38. хв. мало що не приніс „Чорногорі“ вирівняння. Однак „Лев“ не випускає з-під ноги м'яча і в 41. хв. здобуває другі ворота. Перша половина кінчається 2:0 для „Льва“.

У другій половині напад „Чорногора“, маючи „твердий ґрунт“ під ногами, частіше атакує ворота „Льва“ і вже в 70. хв., за руку Ходаня, з карного копу, Савка П. здобуває одинокі ворота для „Чорногора“.

Вислід змагань під ту хвилину стає під знаком питання, але більше щастя

має „Лев“ і в дві хвилини пізніше з наріжняка здобуває останні ворота дня. Дальші намагання обох дружин остають без успіху. „Лев“ не використав карного копу.

У „Льва“ визначились Ходань в обороні, Гарасим на помочі, а в нападі найкращий на гриці Голука, що здобув усі троє воріт. Ціла дружина зібрана і технічно завансована, здобуває скоро терен, але грає дещо за гостро.

В „Чорногорі“ воротар боронив жертвенно, але за далеко вибігав, що коштувало „Чорногору“ другі ворота. На обороні Шмігель і Клим не давали собі ради зі скорим нападом „Льва“. На помочі Кметь, Млинар і Дрогобицький заграли добре. В нападі Нагірний і Савка П. заграли слабше. Пізнати у них брак тренінгу. Всі акції в нападі переводила ліва сторона Клименко — Склепкович. Суддював об'єктивно п. Бохенський.

УССК — „ДНІПРО“, Бамберг 2:1 (0:2)

Зустріч УССК-у з „Дніпром“, Бамберг у Мюнхені приносить цінні дві точки господарям. У першій половині провадить Бамберг, однак у важливих моментах не вмів належно використати м'яча. Тут виходить на яв брак основного тренінгу і скорі орієнтації. Зате у другій половині УССК оживає і усталоє вислід 2:1. Суддював мгр Кравчин.

ЗІ ЗМАГАНЬ ПО ОБЛАСТЯМ РФК

в дні 6. 10. 1946.

„Дніпро“ П. Н. Ульм — „Зоря“, Герренберг 1:4 (0:2)

Слід згадати, що УСТ „Зоря“ проявляє пораз то живішу спортову діяльність. Табір, хоч малий, бо начислоє всього 463 осіб, старанно плекає фізичну культуру. Товариство має чотири активні ланки: копаний м'яч, відбиванку, столову ситківку та шахи.

Дружина копаного м'яча, заки стала до змагань, перевела у себе тренінг від основ. Завдяки цьому перемогла заслужено, хоч молоді, але твердо дружину з Авгсбургу.

УССК — „ЧОРНОГОРА“ 0:0

Авгсбург 13. 10. 1946. Змагання почалися в дружній атмосфері. Голова господарів Др. Ковалик привітав гостей і вручив їм пам'ятковий прапорець.

Гра починає Чорногора і через 25 хв. держить ініціативу в своїх руках, але всі намагання нападу ліквідує знаменита оборона УССК-у спільно з середущим помічником Дейчаківським, що був мотором студентів. В кінцевих 20 хв. першої полугри УССК притиснув, чого вислідом було 9 рогів, але оборонці Чорногори стояли на становищах.

Другу половину починає УССК і переводить безупинно атаки на ворота Чорногори. В 62 хв. трагічний момент для Чорногори. За руку Ошудляка суддя диктує одинадцятку, але Білоконський притомно боронить. Остання шанса УССК пропадає. Підбядорена Чорногора переходить до наступу. УССК починає слабнути, але незарадить нападу Чорногори не приносить їй успіху і змагання кінчається нерішеним вислідом.

Гра ввесь час жива, але „фер“. Дружина студентів виявилась твердою і швидкою, хоч може занадто голосною. Чорногора п. „реформації“ відчуває дальше недостачу стрільців.

Суддював п. Андрухович об'єктивно. Глядачів около 1000.

Табеля змагань першунів

	Гор	Здоб. точки	Вид. воріт
1. „Дніпро“, Н. Ульм	2	4	6:2
2. УССК, Мюнхен	2	3	2:1
3. „Лев“, Міттенвальд	1	2	3:1
4. „Чорногора“			
Авгсбург	2	1	1:3
5. „Дніпро“, Байройт	1	0	1:4
6. „Дніпро“, Бамберг	2	0	2:4

Табеля першенств авгсбурзької області.

	Гор	Здоб. точки	Вид. воріт
1. „Дністер“	2	4	12:1
2. „Зоря“	2	2	4:2
3. „Чорногора“, П	2	2	2:4
4. „Дніпро“, П	2	0	1:12

ЗА КЛЮБОВУ СПРАВНІСТЬ

Табеля змагань за 1946 рік

1. Лев, Міттенвальд	2181 точок
2. Чорногора, Авгсбург	1911 „
3. Дніпро, Бамберг	1072 „
4. Дніпро, Новий Ульм	878 „
5. Дніпро, Байройт	748 „
6. Чорномор'я, Вієбаден-Каст.	306 „
7. Зоря, Герренберг	247 „
8. УССК, Мюнхен	239 „

Відбиванка

В Н. Ульмі відбулися змагання у відбиванні жінок за першенство області Авсбург між дружинами „Дніпро“, Н. Ульм і „Чорногора“, Авсбург з вислідом 1:2 (11:15, 15:10, 13:15) для „Чорногори“. Змагання відбулися на розмоклом та непригожому гриці, при дуже сильному вітрі, через що змагання не могли виказати своєї дійсної класи. Технічно кращі чорногорянки перемогли амбітних та твердих дніпровичок. Суддювали мгр. Гнатик і дир. Андрухович.

Шахи

В дні 6. 10. 1946. відбулися тов. змагання шахової секції „Дніпро“, Н. Ульм з естонцями з Клийн Кетцу з вислідом 5½ на 2½, для естонців. Імпреза вдатна. Побажаням є того роду імпрези улаждувати частіше.

Резолюції 3'їзду РФК

1. З'їзд стверджує, що однорічна діяльність місцевих установ фізичної Культури не виказала беззастережної правильності шляху їх праці. Тому з'їзд звиває установи в найближчому році в першій мірі звернути всі свої заходи на приєднання нових активних членів-адептів, дорогою влаштування вправ для початкуючих перших кроків змагань. До цього треба заангажувати кваліфікованих поучників, хочби навіть чужинців.

2. З'їзд уповажнює РФК, не вважаючи на нехеті дипломованих культурників, скликати в порозумінні з кураторією середніх шкіл ЦПУЕ з'їзд та оформ-

люючи в окреме о'бєднання заktivізувати їх на полі фіз. культури. З'їзд пригадає, що кожний громадянин повинен працювати у своему званні, де найкраще зможе передати своє знання з користю для народу.

3. З'їзд доручає Раді, в порозумінні з відповідними науковими інституціями, покликати окрему комісію мовознавців і фахівців для устійнення українського спортового назовництва.

4. З'їзд стверджує, що сьомої резолюції, попереднього з'їзду про спеціальне посилення виховних ділянок фіз. культури та культурної праці в установах, не виконано. З'їзд ще раз ствер-

Р. Бродич

Біг по шапку

Називався Василь Іваник, мав дванадцять років, жив недалеко від нас, пас товар, а в неділю приходив бавитися з моїм молодшим братом.

Одного дня стрів у його на полі. Був усміхнений як ще ніколи, а хлоп'яче лице аж пашіло — таке було зарум'янене. Гнав перед собою корову і вже здалеку чути було, як вигейкував:

— Гей! Куди йдеш?!. Знов хочеш мене в біду запхати!..

— Решта товару, Василю, де? — спитав я.

— На пасовиську! — кивнув головою в той бік, де за гайком тягнувся громадський вигін.

— А чому ж ця корова не на вигоні?

— Бо пішла на панське, бодай її ноги покорчило — закляв Василь, поклепав по господарськи корову по клубі і спинився коло мене.

— Та ж ти недавно біг з поля в село, і вже тепер женеш корову до дому?

Заки Василь став розповідати я пригадав собі, що батько мій роз-

казував може годину тому дивну історію про нього. «Іду я, каже, з поля, чую — щось за мною біжить, оглядаюся — Василь. Підбіг до мене. „Куди так спішно Василю?“ А він: „Котра година, прошу отця?“ Три на четверту — кажу. Заки я підняв очі від годинника — його вже не було...»

— Ну, Василю, розкажи, що з тобою, таке було. Кудись бігаєш, цікавишся котра година... Що таке сталося?!. Бачу — якусь шапку несеш?!

— А то всьому тому винен — почав Василь — окоман з Дуб'я. Я пігнав товар на стерні аж на «Границю». Сів собі на межі, палицю стружу, а ота біда — показав на корову — перейшла границю та й залізла в бараболу дубиського пана. Я кинувся завертати, а тут надігнався окоман і зайняв. Лишив я решту товару на ковалевого Івана, що пас недалеко, а сам біжу за коровою. Що я напросився: «Пустіть, прошу пана, я вже більше не буду!» — де там! Ще канчуком хо-

тів мене бити. Так ми зайшли аж до дубиського двора: на переді корова, ззаду окоман на коні, а збоку я.

В дворі я знов став просити, а він мене собаками страшить. А далі каже: «Принесеці від батька десять корон, то випущу!» Але вийшла пані, жінка його, чи що, питає чого я плачу. Я кажу: так і так. А вона каже: «Пусті корову, він уже й-так має кару, що прибіг аж сюди, а тепер мусить до дому гнати. А то добрих три кілометри!..» Окоман щось подумав, а далі каже: «Ну, хлопче, випущу тобі корову, але мусиш добре понатужитися. Тепер є — подивився на годинник — пів до четвертої. П'ятнадцять мінут туди, п'ятнадцять — назад... Як за півгодини будеш тут, то пущу корову. А щоб ти не здурив мене, то принесеши мені на доказ батькову шапку. Гони!..»

Ех, як я дременує з двора. Біжу, добігаю до нашого села, аж отець ідує. Питаюся, котра година. Три на четверту, кажуть. Йой, Матінко небесна! Я в село, та в вулицю, та до нашої хати, та за шапку і — назад до Дуб'я. Прибіг я до двора, а окоман з панєю сидять собі на лавочці під хатою. Подивився око-

ман на годинник, покрутив головою, а мені аж в очах потемніло: ану ж сплівився. «О, то ти козак! — каже до мене. — Ще дві мінати маєш часу. А покажи шапку». Я показав. Тоді він казав випустити корову і вже...

Глянув я на Василя... Оте мале, недорозвинене як слід хлоп'я навіть і в гадці не мало, що може й поставило світовий хлоп'ячий рекорд. Босі ноги, порепані і чорні, місили сипкий порох дороги, а рука цупко тримала татуневу шапку — наявний доказ його недавнього бігу. Ні сліду гордості з осягу! Тільки радість на обличчі і сонце в очах, що і корова є і десять корон не треба.

Шість кілометрів у 28. хвилинах! І то не по якійсь добрій біжні, а по запиленій дорозі, що йшла два рази підгору. Не думаю, щоб 12-літній Нурмі міг був утяти більшу штуку.

Той біг, записаний у неписаних анналах мого села, оце перший раз вийшов поза його межі.

Вийшов був у 1914 р. і сам Василь. Зголосився до УСС і згинув, перший з усеї стрілецької братії, в Карпатах.

Легка атлетика

III.

джує її гостру актуальність та рішуче виває установи виконати її.

5. З'їзд доручає провадом товариств різними впливами і засобами не допускати до неспортивних виступів на площах, а РФК і суддям за доконані провини робити як найгостріші висновки.

6. З'їзд стверджує, що зовнішні обставини нашого життя та внутрішні ситуації в нашому громадянстві не допускає на зорганізування в одному таборі більше як одної установи для плекання фіз. культури. З другої сторони досвід на полі поширення фіз. культури в маси виказує, що її вправляють лише одиниці, що мають змогу змагатись у перших дружинах. Тому теж з'їзд виває і доручає установам фіз. культури організувати більше рівнорядних дружин, щоб цим дати змогу вправляти ширшим кругам молоді.

7. З огляду на надходячий зимовий сезон з'їзд закликає усі установи поставити на належній висоті зимові спорти та доложити усіх старань, щоб пригостити залі і галі в таборі в порядкувати для зимового користування, а де таких не має договоритися з театральними групами в справі спільного користування.

8. З'їзд доцінює значення введеної відзнаки фіз. справності, як середника до піднесення народної фізичної тугости виває і доручає всім товариствам негайно переводити проби за її здобуття — згідно з виданими РФК вказівками.

9. З'їзд пропонує всім товариствам підготувати і перевести виступи з вільноручними вправами в малих групах.

10. З'їзд вважає, що в кожному найменшому осередку української еміграції має бути плекана фіз. виховання і тому доручає РФК поробити старання про зорганізування в усіх осередках самостійних руханково-спортивних товариств.

11. З'їзд закликає провади усіх товариств посилити працю в своїх осередках в цілій ширині, бо збільшення цієї праці вимагають сучасні таборові життєві умовини.

12. З'їзд уважає: а) що ніодно зі спортивно-руханкових товариств не має права без доручення загально визнаного нашого центрального представництва вважати себе єдиним репрезентантом українського спорту, б) що ніодно товариство не може носити назви нашої батьківщини.

13. З'їзд закликає усі установи фізичної культури надсилати звіт доповідні з усяких імпрез до спортивного часопису „Гарт“, а усіх спортовців і прихильників фіз. культури піддержувати це корисне видавництво.

Заки перейдемо до властивого обговорення тренінгу поодиноких діянок легкої атлетики (біги, скоки і мети), конечно є познайомитися з руханковими вправами, які кожний легкоатлет у своїх тренінгах повинен застосувати.

Метою руханки є підготувати цілий організм змагуна, до як найвищої його спроможности. Не треба багато й доказувати, що всесторонньо підготований організм змагуна, здібний є до як найкращих осягів. На цьому щойно повинна розвиватися спеціалізація легкоатлета.

Знаємо, що кожна діянка легкої атлетики, чи то біги, скоки, чи мети виробляють чи досконалять одні і ті самі групи м'язів. Зате руханка вирівнює і посилює усю мускулятуру змагуна.

Руханку, беручи її зі спортивного становища, ділимо на загальну і спеціальну. Легкоатлет повинен вправляти два рази в тиждень загальну руханку для відсвіження сил усіх м'язів цілого організму, беручи спеціально до уваги групи м'язів черева, хребта і сугавів.

В кожному дні тренінгу вправляє змагун спеціальну руханку. (Між руханковими вправами і тренінгами 10—15 хвилин перерви). Найкраще руханку відбувати рано, а тренінги по полудні. При руханці, повинен змагун пам'ятати і пильно звертати увагу на такі речі:

а) виконувати рухи плавню, м'яко, не шарпано раптово, чи гостро.

б) не напинаги ту групу м'язів, які у вправах не беруть участі.

Змагун повинен пам'ятати на засаду, що в руханці усі м'язи працюють економічно, то значить стільки витрачають сил, скільки треба до виконання даної вправи.

Якщо змагун виконує вправи, наприклад вимахи рук, то м'язи ніг не повинні бути надто напняті. Якщо виконуємо обороти тільки горішньої частини тіла (кадовба), а руки закладаємо на потилицю, то зрозуміло, що тоді м'язи рук також не напинаються, бо вони у тій праці не беруть участі.

Дальше, при вправах, дуже важливим є віддих. Початкуючі змагуни, звичайно при руханкових правах мимохіть стримують віддих. Віддих глибокий і рівномірний є умовою правильної виміни матерії.

Правильно віддихати підчас руханкових вправ, це не є така проста справа. Щезрає підкреслюю, що легкоатлеті мусять пильно на це звертати увагу. (В замкнених кімнатах, не забути відчинити вікна, а підчас зими наперед кімнату добре провітрити). Одяг такий самий, як підчас легкоатлетичних змагань.

Скільки разів повинен змагун виконувати руханкові вправи? Змагун виконує стільки разів одну і цю саму вправу, аж почує легке змучення. Наприклад вправи руками, вимах вгору. Спочатку вправляють вже по 10—12 разів по чус змучення, по 2—3 місячній заправі напевно легко виконає навіть 20 і більше разів. Є такі вправи, які навіть для старших заавансованих легкоатлетів являються тяжкими, наприклад: вимах простої ноги в бік. Вистачить 8—12 разів.

Найкраще норму у вправах регулює собі кожний змагун для себе, залежить від поступів і осягів в заправі, достосування до власних сил і індивідуального темпа. Не буде перебільшено сказане, що легкоатлетика не може дійти до маркантніших осягів без помічі руханки (загальної і спеціальної).

Вартість руханки для легкої атлетики є неоцінена, а також не доцінювана.

Руханкові вправи повинні відбуватися під доглядом інструктора.

Подаємо найважливіші вправи спеціальної руханки, які застосовуються при тренінгах бігів і скоків. Вправи для метів подамо при обговорюванні спеціальних тренінгів метів.

Б і г и:

1. Вимахи рамен (підчас бігу)
2. Вимах простої ноги вгору (підносяти ногу якнайвище)

3. Вимах простої ноги вбік (якщо вправляє права нога, ліву руку опираємо об сталий предмет, і навпаки).

4. Біг на місці (рамена зігнуті під простим кутом).

5. Біг на місці з вимахом рамен.

6. Положитися на спині — вимахи ніг, колеса одною ногою і разом двома ногами.

Стилевий мет диском

7. В поставі „струнко“ дотикатися пальцями рук, в енергічнім ритмі, пальців ніг. Ноги цілий час випростовані в колінах.

8. Розкрок, вигиб кадовба в усі сторони.

9. Присіди (вимахи рамен).

10. Скорий біг на місці (зі змінним темпом).

11. Скорий хід на місці (зі змінним темпом).

12. Підношення (якнайвище) колін, з вимахом рук.

13. Повільний біг.

В п р а в и п р и с к о к а х .
При скоках у височінь і довжинь стоєть вільні вправи, при скоках з жердкою — приладова руханка.

При скоках у височінь:

1. Підскоки на місці:

а) при помічі рухів рук,

б) руки на бедрах,

в) руки заложені на спині.

2. Вимах простої ноги вбік.

3. Вимах простої ноги передом вгору (постава „струнко“).

Цю вправу виконувати енергічним розмахом, так щоби стопою сягати вище голови.

4. Присіди (викрути кадовбом).

5. Присіди, підскоки на місці і вперед.

6. Присіди з вимахом рамен.

7. Положитися на спині — вправи „ножиці“, „ровер“.

8. Шпагат.

При скоках у довжинь:

1. Присіди, скорий викид рамен вперед.

2. З розбігу (3—5 кроків) скок вгору, підтягнути коліна під бороду.

3. Підскок і „ножиці“ ногами, при помічі рухів рук.

4. З розбігу підскок вгору і „ножиці“.

При скоках з жердкою:

1. Всі вільні вправи — до скоків вгору.

2. Скоки через коня (скрино) вздовж і вшпр.

3. Скоки на коні; через руку і між руками.

4. Скоки при помічі ливни.

Змагун розбігається з віддалі 10—15 м. впрот до завішеної ливни, довгої 3—4 м., відбивається сильно тою ногою, котрою відбивається при скоку з жердкою, і ловить двома руками якнайвище ливну. Наслідком його розгону ливна підноситься змагуна вгору. Підчас тої „зди“ змагун виконує енергічний скрут кадовба і викид ніг вперед якнайвище.

Приладові вправи виробляють у змагуна відвагу, конечно при скоках з жердкою, зміцнюють м'язи горішньої частини тіла і вкінці призвичаюють змагуна до удержання відповідної позиції в повітрі.

Луч.

Спорт у світі

* Міждержавні змагання копаного м'яча між репрезентацією Англії та Ірландії (в Бельфасті) покінчилися великою програмою ірландців 7 : 2 (3 : 0).

* В міждержавній зустрічі між Голандією і Бельгією (в Брюсселі) перемогли голандці 3 : 1.

* В Москві сензаційно програв Червоноармійський Клуб, який займав перше місце у табелі, з дружиною коп. м'яча з Куйбишева, яка займала останнє місце у відношенні 1 : 2.

* Шотландський першун „Ренджерс“ з Глєсгов переміг „Цельтік“ 3 : 2.

* В Бухаресті відбулися репрезентативні змагання: Румунія — Болгарія, які закінчилися ремісовим вислідом.

* Змагання в Тірані між Югославією і Альбанією закінчилися перемогою югослав'ян 3 : 2.

* Найближча олімпіада зимових спортив відбудеться в 1948 р. в Ст. Морці і триватиме 10 днів, від 1 до 10 лютого.

* Світовий рекорд в нуркуванню належить одному австралійському ловцеві перел, який може перебувати безперервно 5 мін. і 10 сек. під водою. Цей рекорд намагався побити 22-літній Італієць Граціоні та дійшов у своїм нуркуванні вже до 5 мін. Бракує йому ще 10 сек.

* Підчас останньої світової війни фінський спорт поніс тяжкі втрати. Згинуло багато легкоатлетів, у тому 3 олімпійських переможців.

* Союзи копаного м'яча, Аргентини, Бразилії, Чиле і Уругваї законтракували англійських професіоналів, на розгрів.

* Англійські копуні-професіонали загрозили страйком, якщо їм не збільшать тяжевної платні. Досі брали вони 4 до 10 фунтів шт. а тепер жадають 6 до 13 фунтів шт.

* В міжнароднім шаховім турнірі в Авґсбургу перше місце зайняв 19-літній німець Унцкер, здобуваючи 14 пунктів (друге місце зайняв лотис Семґаліс, здобуваючи 13 пунктів).

Спортовий клуб-великан

В Нью-Йорку є „Атлетік Клуб“, який не по своїй назві є великаном, а по кількості членів. Цей клуб нараховує 60.000 членів, які вносять річну вкладку 9 мільйонів доларів. Зате члени користуються усіма благами спортової натури, (спортове приладдя, свої гринца, басейни) а в своїй 22-поверховій домівці є спорт. галі, ресторани, кіно, залі до забав, бібліотека і т. п.

Від Редакції

Дуже часто приносять нам люди світліни з різних діянок спорту. Пропонують помістити їх у „Гарті“, бо вони „актуальні, добре вдалися і загалом виключать зацкавлення“.

Справді — вони актуальні... Гурток змагунів розіграв тому тиждень дуже цікаві змагання, ставав до легкоатлетичних змагань, чи тим подібне. Світліни добре вдалися... Не за темні і не за ясні, лица на них виразні, тло гарне.

Але, чи такі світліни цікаві для ширшого загалу?!

Всюди в світі фотографують і групи, і поодинокі змагуни, але опісля поміщують їх у журналах, на добромому папері, а не в часописах, де лице не може вийти добре, коли воно мале. Подруге поміщують світліни таких груп і поодинокі змагуни, які є відомі ширшому загалові.

Зате кожний спортовий часопис містить переважно світліни ситуаційні. „Гарячий момент під воротами“, „Н. Н. в скоку в довжинь“, „Мет ратищем“, „Гінці“ і тим подібне.

На жаль наші світлівці рідко коли стараються схопити якийсь цікавий момент змагань, а залюбки фотографують гурти чи поодинокі змагуни — у портретовій позі.

Грає в тому немаду роллю і фотографічний апарат і досвід. Напевно нема в нас таких добрих, прецизних апаратів, як у світі, а й світлівці не мають того досвіду. Адже всі вони — аматори.

Але і тими апаратами, що їх наші мають, можна зробити напругу цікаві світліни. Тому просимо всіх спортових світлівців: фотографуйте в першу чергу ситуації і моменти.

Рівночасно просимо, хто має цікаві і добрі світліни з перебігу якихсь змагань — присилати нам для поміщення!

Видає: Видавництво „Г А Р Т“
Bad Wörishofen, Hotel Victoria

РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ

With Permission of UNRRA, Team 558

Druck: Hans Holzmann, Bad Wörishofen.

Календар розгрівок обласних клас

Мюнхен

27. 10. 1946.

„Хортиця“, Траунштайн — „Орлик“, Берхтесгаден

„Лев“ П., Міттенвальд — УССК П.

Мюнхен

„Довбуш“, Фрайман — „Богун“, Розенгайм

3. 11. 1946.

„Орлик“ — УССК

„Богун“ — „Лев“ П.

„Хортиця“ — „Довбуш“

Ансбах

27. 10. 1946.

„Луг“, Айхштет — „Скала“, Вайсенбург

„Тризуб“, Ротенбург — „Дністер“, Оберцен

„Пролом“, Ансбах — „Гомін“, Дюнкельсбюль

„Хортиця“, Райстерсайх — „Сокіл“, Ельванген

Кожівкари змагаються